

Kónya-Hamar Sándor

Arccal a költőnek

Czegő Zoltánnak

Beethoven óta tudjuk, mi lakozik az emberi szívben,
s hogy mennyire boldog és mennyire boldogtalan,
mennyire rokon az istenekkel,
miközben az emberi tudat átadásának lángelméje lehet,
Hölderlin és Rilke óta még inkább tudjuk!
Mintha Goethe munkás és küzdő életű
Faustja szédült volna hirtelen
a tökéletesség panasz nélkülségébe.
Mert nagy művészi dilemma a panasz sorsa,
időnkénti visszafojtása, majd mégis,
a pusztulás árán való kimondása is.
De ahogyan Hölderlin is kimondta:
a tökéletesség panasztalan!
S akinek legjellemzőbb vonása
a dolgok egyszerre kívülről és belülről
látásának csodálatos képessége,
s a valóság lázadó avagy pusztá elkönyvelése helyett
több és fontosabb a mindenség új arányokba való átrendezése,
annak valóban joga lehet a panasztalanságra,
megtalálván a feloldást a rendezett egyetemességet teremtő,
értelmes emberi alkotásban.
Még ha homályos, talányos szakrális költészet is az.
S ahogyan Hölderlin, úgy Rilke nagy névtelenjei között található
a halál, a teremtésmítosz, a szembenézés, a hallható csend
s a névtelennel való kézfogás, a magában pihenő szépség,
a sorstalan fény s az időnkénti kozmikus dermedtség.
Ők azok, akik bármikor elismertetik az ihletettséget,
az ésszel meg nem fogható, mívészéggel ki nem fejezhető
felmagasztosultság költői elsőbbségét.
Őértük bátor kiáltani a költő:

KÓNYA-HAMAR SÁNDOR (1948) Székelykocsárdon született költő, esszéíró, politikus. Kolozsváron él.

„Hogyha kiáltanék, ki hallana engem az angyalok rendjéből?”
bár tudja: „minden angyal rettenetes”,
s „ha szívére is ölelne egy, el kellene pusztulnom erősebb léte örvényében”.
Enigmatikusság, mennyi enigmatikusság!
S milyen közel a pindaroszi-hölderlini himnikus homályhoz!
S szemben a láthatatlannal!
„Ó, nem mintha boldogság volna,
Elhamarkodott előlege egy közeli veszteségnek.
Nem kíváncsiságból, vagy a szív gyakorlata végett,
Ami benne volna szintén a babérban...
Hanem mert itt lenni oly sok, és nyilván
szüksége van ránk minden itteninek, eme tűnőknek,
kik oly különös mód ránk hagyatkoznak.
Ránk, a leginkább tűnőkre.
Egyszer, minden csak egyszer.
Egyszer és soha már.
És mi ugyancsak egyszer.
Soha újra!
De az, hogy voltunk egyszer,
Ha csupán egyetlenegyszer földiek voltunk:
Nem vonható vissza soha!”
Szemben a láthatatlannal, lényünket mélyen megőrizve!
Ahogy a fény is gyümölcsbe száll.
S a halál a végleges feloldás története.
Íme az ihlet súgta bölcselet!
Mert ímígyen szaladunk a gyorsuló időben:
Arccal a költőnek, ama bolyongó, zokogó hattyúnak,
ki szárnyával minden időben felénk int:
„Változtasd meg életed!”

Minden éjszakámba belelobog a hajad

Milyen vágy, milyen fájdalom? Nem tudom,
csak a páratlan áradás,
csak a füstválasztókból vágózó szél,
ha leoldja homlokomról a fekete pántot.
Csak a cikázó ismeretlen mag a nyelvem alatt...
Minden éjszakámba belelobog a hajad!

Milyen szín, milyen kín? Nem tudom,
csak a függőleges álom,
csak az ágyunkhoz rohanó tenger,
ha fénylő s karcsú spirálján görcsöl a láz.
Csak a csönd míg magad vagy, még magad...
Minden éjszakámba belelobog a hajad!

Milyen szeszély, milyen veszély? Sem tudom,
csak a föloldozó kárhozát,
csak a kettőnkön belüli pillanat,
ha testetlen aggály ránt magához.
Csak az ajakam fölötti hangtalan ajakad...
Minden éjszakámba belelobog a hajad!

Milyen vágy és milyen fájdalom?
Milyen szín és milyen kín?
Milyen szeszély és milyen veszély?
Csak te tudod, ne tagadd!
Amit csak én:
Minden éjszakámba belelobog a hajad!

XXI. századi viszontkérdés

Nem a béke keretlegényeként
Rohangálsz és házalsz.
Maradnak mégis forró kilincsek utánad,
S a mesterlövész hangulat...

Párolgó kávédban
Idegen föld és nyelv emléke.
Szemedben világítótornyok
És légikikötők kerítő kékje...

Zsebedben országhatáron
Sütött országalma -
Vagy a tékozlás
Nagyvilági válogatottja -!

Na és...?!
Nem mindegy, hogy
Kinek a halottja...?!